

CANLI INTRANAZAL GRİP AŞISI

BİLMENİZ GEREKENLER

2009-10

1. Niçin aşılanmalısınız?

Grip çok bulaşıcı bir hastalıktır.

Etkeni öksürme, hapşırma veya burun salgılarıyla bulaşan grip virüsüdür.

Aynı belirtilere neden olan ve yanlışlıkla grip zannedilen başka hastalıklar da vardır. Ancak sadece grip virüsünün neden olduğu hastalık gerçek griptir.

Her yaşta insan gribe yakalanabilir ancak çocuklar arasında hastalanma oranı en yüksektir. Birçok kişi grip olduğunda birkaç gün sürer. Gripte:

- ateş
- boğaz ağrısı
- öksürük
- baş ağrısı
- halsizlik
- soğuk algınlığı
- kas ağrıları olabilir.

Bebekler, yaşlılar ve bazı sağlık problemi olanlarda hastalık ağır seyredebilir. Yüksek ateş ve zatürreye neden olabilir ve mevcut hastalığı olanların durumu kötüleşebilir. Çocuklarda ishal ve havale geçirmeye neden olabilir. Grip çoğunluğu yaşlılarda olmak üzere ABD de her yıl ortalama 226,000 kişinin hastaneye yatmasına ve 36,000 kişinin ölümüne neden olur. **Grip aşısı gribi önleyebilir.**

2. Zayıflatılmış canlı grip aşısı – LAIV (nazal sprey)

İki tip mevsimsel grip aşısı bulunmaktadır:

1. Canlı, hastalık yapma yeteneği azaltılmış grip virüsü içeren LAIV isimli aşı burun içine sprey şeklinde kullanılmaktadır.

2. İnaktif grip aşısı kas içine enjeksiyon şeklinde kullanılmaktadır. Bu aşı için ayrı bir aşı bilgi formu vardır.

Bu "mevsimsel" grip aşıları her yıl görülen gripleri önleme amacıyla üretilmektedir. Pandemi H1N1 gribe karşı koruma sağlamazlar.

Gribe neden olan virüsler devamlı değişmektedir. Bu nedenle grip aşısı her yıl güncelleşir ve her yıl tekrar aşılanma önerilir.

Her yıl bilimadamları aşının içindeki virüsleri o yıl gripe neden olabileceği düşünülen virüslerle değiştirirler. Bu değişim ne kadar doğru olabilirse aşı o kadar çok insanı ciddi grip enfeksiyonlarından korur. Çok doğru bir değişim olmamışsa bile aşı bir miktar korunma sağlar. Grip aşısı "grip benzeri" diğer enfeksiyonlardan korumaz.

Korunma aşından yaklaşık 2 hafta sonra gelişir. Korunma 1 yıla kadar devam eder.

LAIV aşı içinde thimerosal veya diğer koruyucu maddeler bulunmaz.

Live Attenuated Influenza Vaccine-Turkish (8/11/09)

3. Kim canlı grip aşısı olabilir?

LAIV 2 ila 49 yaş aralığındaki hamile olmayan ve 4 nolu başlık altındaki bazı hastalıkları olmayan kişilere önerilmektedir. Grip aşısı yüksek riskli gruplara gribi yayabilecek aşağıdaki kişilere yapılmalıdır:

- 5 yaş altı ve 50 yaş üstü kişilerin **ev halkına ve bunların ev dışında bakımlarını üstlenenler.**
- Ciddi grip enfeksiyonu riski altındaki kişilerle **yakın temasta** bulunan doktor, hemşire, aile üyeleri veya diğer kişiler.

Sağlık çalışanları aşağıdaki kişilere de yıllık grip aşısını önerebilirler:

- **Özellikli toplum hizmeti** sunan kişiler.
- Salgınları önlemek için **yurtlarda, bakımevlerinde** veya diğer kalabalık erlerde yaşayan kişiler.

Grip aşısı grip olma **şansını azaltmak isteyen** veya **gıger kişilere grip bulaştırmamak isteyen** kişilere de önerilmektedir.

4. Bazı kişiler zayıflatılmış canlı grip aşısı – LAIV olmamalıdır

LAIV herkese önerilmemektedir. Aşağıdaki kişilere **inaktif** aşı yapılmalıdır:

- **50 yaş ve üstü erişkinler ve 6 ay – 2 yaş arasındaki çocuklar.** (6 aydan küçük çocuklara her iki tip grip aşısı da yapılmamalıdır.)
- 5 yaştan küçük astımlı veya geçen yıl bir veya daha fazla wheezing atağı geçiren çocuklar.
- kalp hastalığı -böbrek hastalığı -karaciğer hastalığı -akciğer hastalığı -şeker hastalığı gibi metabolik hastalığı -astım -kansızlık ve diğer kan hastalıkları gibi ciddi uzun süreli sağlık problemi olan kişiler
- Solunum problemlerine neden olabilecek kas ve sinirhastalıkları (havale geçirme ve ciddi serebral palsi gibi) lan kişiler.
- Bağışıklık sistemi zayıf kişiler.
- Uzun süreli aspirin tedavisindeki çocuk ve adölesanlar.
- Hamile kadınlar.

Guillain-Barré Sendromu (ciddi bir felç hastalığı, GBS de denmektedir) öykünüz varsa grip aşısı olmadan önce bir doktorla konuşun. Belki aşıyı olabilirsiniz ancak buna karar vermeniz doktorunuz yardımcı olacaktır.

İnaktif grip aşısı bağışıklık sistemi çok zayıflamış (kemik iliği nakil üniteleri gibi korunaklı bir çevrede bakım ihtiyacı olanlar gibi) kişilerle yakın temas olacak sağlık çalışanları ve aile bireyleri gibi kişilerde tercih edilmektedir. Bağışıklık sistemi daha az zayıflamış (HIV li kişiler gibi) kişilere LAIV yapılabilir.

Burundan nefes almayı güçleştiren herhangi bir ciddi burun problemi olanlarda inaktif grip aşısı olmalıdır.

Bazı kişiler herhangi bir grip aşısı olmadan doktoruyla konuşmalıdır:

- Yumurtaya veya başka bir aşı bileşenine karşı veya daha önceki bir grip aşısına ciddi allerjisi olanlar *doktoruyla bu konuyu konuşmalıdır.*
- Aşı tarihinde orta veya ağır derecede hastalığınız varsa grip aşısı olmadan önce iyileşmenizi bekleyin. Doktorunuz veya hemşirenizle aşı şemanızı yeniden düzenlemek için konuşun. Hafif hastalıklar genellikle aşıya engel olmaz.

5. Ne zaman grip aşısı olmalıyım?

Genellikle sonbaharda mümkün olan en erken ve hastalığınız sizin bulunduğunuz bölgede halen görüldüğü her zaman aşılanabilirsiniz. Grip salgınları en çok Ocak ve Şubat aylarında fakat Kasım-Mayıs ayları arasında her zaman olabilir. Birçok yıl Aralık ayında ve sonrasında da yapılırsa bile aşı faydalı olabilir.

Gripten korunmak için birçok kişiye her yıl yalnız 1 doz aşı yapılması yeterlidir. **9 yaş altındaki ilk kez grip aşısı yapılacak çocuklar** – veya ilk kez geçen yıl aşı olup sadece bir doz aşı olmuş olanlar korunmak için en az 4 hafta arayla 2 kez aşı olmalıdırlar.

Grip aşısı diğer bütün aşılarla aynı anda yapılabilir.

6. LAIV aşısının riskleri nelerdir?

Her zaman, bir aşının ilaçlara benzer şekilde şiddetli allerjik reaksiyonlar gibi ciddi problemlere neden olabileceği bilinmelidir. Ancak bir aşının ciddi yan etkilere veya ölüme neden olma riski oldukça düşüktür.

Canlı grip aşısı virüsleri nadiren insandan insana yayılır. Yayılırsa bile hastalığa genellikle neden olmazlar.

LAIV zayıflatılmış virüsten üretilir ve gribe neden olmaz. Aşı yapılan kişilerde aşağıdaki bazı hafif yan etkilere neden olabilir.

Hafif problemler:

2 -17 yaş aralığındaki bazı çocuklar ve adolesanlarda:

- burun akıntısı, tıkanıklık veya öksürük
- ateş
- baş ağrısı ve kas ağrıları
- wheezing
- karın ağrısı veya nadiren kusma veya ishal

18 – 49 yaş aralığındaki erişkinlerde:

- burun akıntısı, tıkanıklık
- boğaz ağrısı
- öksürük, titreme, yorgunluk/halsizlik
- baş ağrısı

Şiddetli problemler:

- Hayatı tehdit eden allerjik reaksiyonlar çok nadirdir. Eğer bunlar olursa aşidan sonraki birkaç dakika ile birkaç saat arasında olur.
- Herhangi bir ürün kullanımından sonra bu nadir reaksiyonlar olursa binlerce veya milyonlarca kişi o ürünü kullanana kadar bunların farkına varılamayabilir. LAIV lisans aldıktan sonra milyonlarca doz dağıtılmıştır ve hiçbir ciddi problem tespit edilmemiştir. Bütün aşılar gibi LAIV da olağan dışı veya ciddi problemler açısından izlenmeye devam edilecektir.

7. Şiddetli bir reaksiyonda neler olur ve ne yapılmalıdır?

Nelere bakmam gerekir?

Yüksek ateş veya davranış değişikliği gibi olağan olmayan bir durum var mı, bakın. Şiddetli allerjik reaksiyonun bulguları solunum sıkıntısı, seste boğukluk veya wheezing, deride kabarıklıklar, solukluk, halsizlik, çarpıntı veya baş dönmesi olabilir.

Ne yapmalıyım?

- Bir doktor **çağırın** veya hemen aşı yapılan kişiyi doktora götürün.
- Doktorunuza ne olduğunu, ne zaman olduğunu ve aşının zamanını **söyleyin**.
- Sağlık görevlinizden Aşı Yan Etki Rapor Sistemi'nin (VAERS) formunu doldurmalarını **isteyin** veya kendiniz 1-800-822-7967 nolu telefondan VAERS'i arayın veya www.vaers.hhs.gov adresindeki web sitesine girin. *VAERS tıbbi tedavi konusunda bilgi sağlamaz.*

8. Ulusal Aşı Sonrası İstenmeyen Etki Yardım Programı

Bir aşıya karşı ciddi bir reaksiyonu olanların tedavi ve bakım ücretlerini ödemelerine yardımcı olmak amacıyla bir federal program oluşturulmuştur.

Program hakkında daha fazla bilgi almak için **1-800-338-2382** yi arayın veya www.hrsa.gov/vaccinecompensation web sitesini ziyaret edin.

9. Daha çok bilgiyi nereden alabilirim?

- Sağlık görevlinize sorun. Size aşı paketleri içindeki açıklamaları verebilirler veya diğer bilgi kaynaklarını önerebilirler.
- Mahalli veya eyalet sağlık birimlerini arayın.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ile temas kurun:
 - **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** yi arayın veya
 - CDC'nin www.cdc.gov/flu web sitesini ziyaret edin.

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
Centers for Disease Control and Prevention

Live Attenuated Influenza Vaccine-Turkish (8/11/09)
Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD, and Murat Serbest, MD, of Adana, Turkey